

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3408

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1001

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

Core Paper - 1 : History and its Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the various definitions of History.
- b) Explain the relation between History and other social sciences.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the contribution of Roman historians to the writing of history.
- b) Elaborate on the contribution of the Arab tradition of history writing.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What was the impact of the Renaissance on the writing of history. Explain.
- b) Discuss the contribution of Positivism of history.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Critically examine the materialist view of history.
- b) What is post modernism? Explain its impact on the writing of History.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each.

[10]

- a) Linear concept of History.
- b) Herodotus
- c) Leopold von Ranke
- d) Ranajit Guha

Total No. of Questions : 5]

P3408

[5105]-1001

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

Core Paper - 1 : History and its Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांचे गुण समान आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) इतिहासाच्या विविध व्याख्यांची चर्चा करा.
ब) इतिहास व इतर समाज शास्त्रांमधील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) रोमन इतिहासकारांचे इतिहास लेखनातील योगदानांचे परिक्षण करा.
ब) अरब इतिहास लेखन परंपरेच्या योगदानाची सविस्तर माहिती द्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) इतिहास लेखनावरिल पुर्नउज्जीनाचा काय प्रभाव पडला? स्पष्ट करा.
ब) इतिहासाच्या क्षेत्रातील प्रत्यक्षार्थवादाच्या योगदानाविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) इतिहासाच्या भौतिकवादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक परिक्षण करा.

ब) उत्तर आधूनिकवाद म्हणजे काय? इतिहास लेखनावरिल याचा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) इतिहासाची एकरेषीय संकल्पना

ब) हेरोडोटस

क) लिओपोल्ड वॅन रँके

ड) रणजीत गुहा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3409

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1002

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Paper - II)

Evolution of Idea and Institutions in Ancient India

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the accounts of foreign travellers as a source of Ancient Indian History.
- b) Discuss the rise of the Mahajanpadas.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss in detail the Mauryan system of administration.
- b) What is meant by lineage society? Discuss the concept with reference to Vedic Society.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What was the nature of state and kingship under the Guptas period.
- b) Explain in detail philosophy of Gautam Buddha

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the nature of foreign trade in Ancient India.
- b) Discuss the nature of society and economy described in the Sangam Literature.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Sabha.
- b) Concept of Kaliyuga.
- c) Kalidas
- d) Urbanisation in the south.

Total No. of Questions : 5]

P3409

[5105]-1002

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Paper - II)

Evolution of Idea and Institutions in Ancient India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) प्राचीन भारतीय इतिहासाची साधने म्हणून परकीय प्रवाश्यांच्या वृत्तांताचे परीक्षण करा.

ब) महाजन पदाच्या उदयाबाबत चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मौर्यांच्या प्रशासन व्यवस्थेची सविस्तर चर्चा करा.

ब) वंशाधारित समाज व्यवस्था म्हणजे काय? वेदकालीन समाजव्यवस्थेच्या संदर्भात या संकल्पनेवर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) गुप्त कालीन राज्य आणि राजपदाचे स्वरूप कसे होते.

ब) गौतम बुद्धाचे तत्वज्ञान सविस्तर सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) प्राचीन भारतातील परकिय व्यापाराच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.

ब) संगम साहित्यात वर्णन केलेल्या समाज आणि अर्थव्यवस्थेच्या स्वरूपाविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) सभा

ब) कलियुग संकल्पना

क) कालिदास

ड) दक्षिणेतील शहरीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3410

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1003
M.A. (Part - I) (Semester - I)
HISTORY (Core Paper - III)
Maratha Polity
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the importance of Foreign Sources usefull for the study of Maratha History.
- b) Define the term of 'Maratha Polity' and explain its nature.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of Provincial Administration under the Maratha state.
- b) Explain the nature and salient features of the Maratha cavalry.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What was the Watan system? How is it usefull in administration of Maratha state?
- b) Explain the Judicial structure in Maratha State.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Explain the custe system under the Marathas.
- b) Give an account of the Octroi system of Maratha state.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each.

[10]

- a) 'Shivbharat'.
- b) Balutedari system.
- c) Gota Sabha.
- d) Crime and punishment.

Total No. of Questions : 5]

P3410

[5105]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Core Paper - III)

Maratha Polity

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठ्यांच्या इतिहास अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या परकीय साधनांचे महत्व सांगा.

ब) 'मराठा राज्यव्यवस्था' या संज्ञेची व्याख्या करा व त्याच्या स्वरूपाचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठा राज्याच्या प्रांतिक प्रशासनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) मराठा घोडदळाचे स्वरूप व ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) वतनपध्दती काय होती? मराठा राज्याच्या प्रशासन व्यवस्थेत ती कशी उपयुक्त होती?

ब) मराठा राज्याची न्याय विषयक रचना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठा राज्यातील जातीव्यवस्था स्पष्ट करा.

ब) मराठा राज्याच्या जकात व्यवस्थेचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

अ) शिवभारत

ब) बलुतेदारी पध्दती

क) गोत सभा

ड) गुन्हे आणि शिक्षा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3411

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1004

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the information about origin of Marathi people.
- b) Explain the social and Political aspects of the concept of 'Maharashtra Dharm'.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the Philosophy and teaching of the Sufi cult.
- b) State the nature and importance of Shahiri literature.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Write the Bhakti movement in brief impact.
- b) Discuss the impact of Islam on socio-cultural practices in medieval Maharashtra.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) State the salient features of fort architecture in Maharashtra.
- b) Explain the teaching of Varkari cult.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Geographical features of Maharashtra.
- b) Bharuds of Ekanath.
- c) Concept of 'Bakhar'.
- d) Features of Maratha period paintings.

Total No. of Questions : 5]

P3411

[5105]-1004

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

Cultural History of Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठी लोकांच्या व्युत्पत्ती विषयीच्या माहितीची चर्चा करा.

ब) 'महाराष्ट्र धर्म' संकल्पनेचे सामाजिक आणि राजकीय पैलू स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) सूफी संप्रदायाचे तत्वज्ञान व शिकवण स्पष्ट करा.

ब) शाहिरी वाङ्मयाचे स्वरूप व महत्त्व सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) भक्ती चळवळीविषयी थोडक्यात परिणाम लिहा.

ब) मध्ययुगीन महाराष्ट्राच्या संस्कृतीवरील इस्लामच्या सामाजिक, सांस्कृतिक प्रभावाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) महाराष्ट्रातील किल्ले स्थापत्याची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) वारकरी पंथाची शिकवण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

अ) महाराष्ट्राची भौगोलिक वैशिष्ट्ये

ब) एकनाथांची भारूडे

क) 'बखर' संकल्पना

ड) मराठेकालीन चित्रकलेची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3412

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1005

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - II)

History of Medieval Deccan (1295 - 1724)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State brief history of Farukhi Kingdom.
- b) Discuss the Central Administrative structure of the Bahamani Kingdom.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the Nature of the Maratha Kingdom.
- b) Discuss the cast and class of the Vijayanagar Kingdom.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the Trade and commerce of the Bahamani Kingdom.
- b) State the nature of tax system under Vijayanagar Kingdom.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Discuss the Military system of Bahamani Kingdom.
- b) Take a review of handicrafts during the Maratha Period.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Nature of the state of Reddy Kingdom.
- b) Maratha Currency.
- c) Bahamani Sculpture.
- d) Religious life of Maratha.

Total No. of Questions : 5]

P3412

[5105]-1005

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - II)

History of Medieval Deccan (1295 - 1724)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) फारुखी राज्याचा थोडक्यात इतिहास सांगा.

ब) बहामणी राज्याच्या केंद्रीय प्रशासनाच्या रचनेची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठा राज्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) विजयनगर राज्यातील जात व वर्ग याची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) बहामणी राज्यातील व्यापार उद्दीमची चर्चा करा.

ब) विजयनगर राज्यातील कर प्रणालीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) बहामणी राज्याच्या लष्करी व्यवस्थेची चर्चा करा.
- ब) मराठ्यांच्या काळातील हस्त उद्योगाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

- अ) रेड्डी राज्याचे स्वरूप
- ब) मराठ्यांची नाणी
- क) बहामणीची शिल्पकला
- ड) मराठ्यांचे धार्मिक जिवन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3413

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1006

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - III)

Social Background of Dalit Movement in Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the demerits of the caste system.
- b) Examine the contribution of Rajarshi Shahu Maharaj in solving the problems of untouchables.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) How did the Jain Philosophy help to create the social equality?
- b) Examine the contribution of Vitthal Ramji Shinde in solving the problems of untouchables.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the teaching of Sufi cult.
- b) Give an account of the contribution of Gopalbaba Walangkar in Dalit Movement.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Evaluate the contribution of Mahatma Phule against practice of untouchability.
- b) Discuss the role of Kisan Faguji Bansole in Dalit Movement.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Emergence of caste system.
- b) Buddhism.
- c) Saint Chokhamela.
- d) Shivram Janba Kamble.

Total No. of Questions : 5]

P3413

[5105]-1006

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - III)

Social Background of Dalit Movement in Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) जातीव्यवस्थेतील दोष सांगा.

ब) दलितांच्या समस्या सोडविण्यात राजर्षि शाहू महाराज यांनी दिलेल्या योगदानाचे परिक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) सामाजिक समता निर्माण करण्यात जैन तत्वज्ञान कसे कारणीभूत ठरले?

ब) अस्पृश्यांच्या समस्या सोडविण्यात विठ्ठल रामजी शिंदे यांनी दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) सूफी संप्रदायाची शिकवण स्पष्ट करा.

ब) गोपाळबाबा वलंगकर यांच्या दलित चळवळीतील योगदानाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) अस्पृश्यतेच्या प्रथेविरूद्ध महात्मा फुले यांनी दिलेल्या योगदानाचे परिक्षण करा.

ब) किसन फागूजी बनसोडे यांच्या दलित चळवळीतील योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा. [10]

अ) जाती व्यवस्थेचा उदय

ब) बुध्दीझम

क) संत चोखामेळा

ड) शिवराम जानबा कांबळे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3414

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1007

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

History and Philosophy of Science and Technology

(Development in the west)

(2013 Pattern) (Optional Paper - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Write a detail note on development of Architecture in medieval India.
- b) State and explain the contribution of Jawaharlal Nehru in development of Science in Modern India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State and explain in detail the British policy of education during British Regim.
- b) Write a detail note on medical science in Ancient India.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Write a note on contribution of C.V. Raman to science.
- b) Explain the contribution of Sawai Jaysingh of Jaypur in development of science.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State and explain science policy resolution of 1958.
- b) Write a detail note on Green Revolution.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Wootz Steel.
- b) Space science in India.
- c) Atomic Research in India.
- d) Computer technology.

Total No. of Questions : 5]

P3414

[5105]-1007

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

History and Philosophy of Science and Technology

(Development in the west)

(2013 Pattern) (Optional Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मध्ययुगीन भारतातील स्थापत्यशास्त्र विकासावर सविस्तर टीप लिहा.

ब) आधुनिक भारतामध्ये शास्त्राच्या विकासात पंडित जवाहरलाल नेहरू यांचे योगदान सांगून स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) ब्रिटिश शैक्षणिक धोरण विज्ञान व तंत्रज्ञान प्रगतीला पूरक होती का?

ब) प्राचीन भारतातील वैद्यकशास्त्रावर सविस्तर टीपा लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) सी.व्ही. रमन यांच्या शास्त्रातील योगदानावर टीपा लिहा.

ब) शास्त्रातील विकासामध्ये जयपूरच्या सवाई जयसिंग यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) 1958 शास्त्र धोरण ठराव, विस्ताराने स्पष्ट करा.

ब) हरित क्रांतीवर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

अ) वूटझ स्टील

ब) आंतरराळ शास्त्रातील प्रगती

क) अनुसंशोधन

ड) संगणक तंत्रज्ञान

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3415

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1008

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - V)

USA : From Isolation to Hegemony (1865 - 1989)

(Credit Pattern 2013)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What was the nature of U.S. foreign policy with reference to South America before 1900.
- b) Discuss President Theodore Roosevelt's far Eastern Policy.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Assess the role of the United States in World War - I.
- b) Explain the relation between the United States and the League of Nations.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What was the Great Depression? Discuss it's impact on the United States.
- b) Examine the role of the United States in the formation and working of the United Nations Organization.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the role of the United States in the Cold War in detail.
- b) Explain the nature of the American Occupation of Japan after World War II.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Commodore Perry's Expedition.
- b) Isolationism.
- c) Lend Lease Act.
- d) Concept of Hegemony.

Total No. of Questions : 5]

P3415

[5105]-1008

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY (Optional Paper - V)

USA : From Isolation to Hegemony (1865 - 1989)

(Credit Pattern 2013)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांचे गुण समान आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) दक्षिण अमेरिकेच्या संदर्भात अमेरिकेचे परराष्ट्रीय धोरण सन 1900 पूर्वी काय होते?
ब) राष्ट्र अध्यक्ष थिओडोर रूजवेल्ट यांच्या अतीपूर्वच्या धोरणाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) पहिल्या महायुद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
ब) अमेरिका व राष्ट्रसंघ यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) जागतिक महामंदी म्हणजे काय? अमेरिकेवरील याच्या प्रभावाविषयी चर्चा करा.
ब) संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या स्थापना व कामकाजातील अमेरिकेची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) शीत युद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेविषयी सविस्तर चर्चा करा.

ब) दूसऱ्या महायुद्धानंतर जपानवर अमेरिकेच्या ताब्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) कोमोडोर पेशींची मोहिम

ब) एकांतवाद

क) लेंड लीस कायदे (Lend Lease Acts)

ड) प्रभुत्वावादाची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3416

[Total No. of Pages : 4

[5105]-1009

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Ancient Period

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the main features of Harappan Architecture.
- b) Examine the main features of Mauryan Art and Architecture.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Describe the main features of Satavahana Art and Architecture.
- b) State the importance of the Gandhara style in Indian Art Architecture.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the main features of classical Indian Arts.
- b) Examine the main features of Vakataka Art and Architecture.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Explain the nature of Chalukya Art and Architecture.
- b) State the main features of Rashtrakuta Art.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Stone Age Art.
- b) Temple - Art Architecture.
- c) Sarnath style.
- d) Pala Art.

Total No. of Questions : 5]

P3416

[5105]-1009

M.A. (Part - I) (Semester - I)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Ancient Period

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) हडप्पा स्थापत्याचे मुख्य वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) मौर्य कला स्थापत्याची मुख्य वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) सातवाहन कला स्थापत्याची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) गांधार शैलीचे भारतीय कलेतील महत्त्व स्पष्ट सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) भारतीय अभिजात कलेच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

ब) वाकाटक कला स्थापत्याच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) चालुक्य स्थापत्यकलेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रकुट कलेची मुख्य वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

अ) पाषाण युग कला

ब) मंदिर - कला स्थापत्य

क) सारनाथ शैली

ड) पाल कला

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3417

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

C - 4 : History and It's Practice

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Define historical research. What are the various types of research.
- b) Explain the main features of preliminary operations.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the various aspects of internal criticism in historical research.
- b) What is meant by constructive reasoning? Explain.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Critically analyse the contribution of nationalist historians to Indian history.
- b) Explain the impact of the subaltern view on the writing of history.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the view of Cambridge historians regarding Indian nationalism.
- b) Discuss the main features of the Dakar school of history writing.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Generalization.
- b) Foot notes.
- c) Michel Foucault.
- d) Myth as a source.

Total No. of Questions : 5]

P3417

[5105]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

C - 4 : History and It's Practice

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालिलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) इतिहासातिल संशोधनाची व्याख्या करा. संशोधनाचे विविध प्रकार कोणते ?

ब) प्राथमिक प्रक्रीयाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालिलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात करा. [10]

अ) इतिहासाच्या संशोधनातील अंतरांग परिक्षणाचे विविध घटकांचे परिक्षण करा.

ब) विधायक तर्कनिष्ट जुळणी म्हणजे काय ? स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालिलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) भारतीय इतिहासातील राष्ट्रवादी इतिहासकारांचा योगदानाचे टिकात्मक परिक्षण करा.

ब) इतिहास लेखनावरील वंचितांच्या इतिहासाच्या दृष्टीकोनाचे प्रभाव स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालिलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) भारतीय राष्ट्रवादाविषयी केंब्रिज इतिहासकारांचे मत स्पष्ट करा.

ब) इतिहास लेखनातील डकार विचार प्रवाहाची मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालिलपैकी कोणत्याही दोन टिपांचे उत्तर प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) सामान्यीकरण

ब) तळटिपा

क) मिशेल फूको

ड) मिथक एक साधन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3419

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2003
M.A. (Semester - II)
HISTORY
Socio-Economic History of the Marathas
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Critically examine the foreign sources for the study of Socio-economic history of the Marathas.
- b) "The Patil was the backbone of the village Administrative system" Explain.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Review the caste system as a means of social stratification in Maratha state.
- b) Explain the main features of primary and higher education under the Marathas.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Bring out the importance of the institutions of family and marriage in the social life of 17th and 18th century Maharashtra.
- b) Examine the nature of Textile and Leather work industries in medieval Maharashtra.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the cultural importance of the Fairs and Festivals under the Marathas.
- b) Discuss the nature of various land tenures under the Marathas.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Factory Records.
- b) Metal work industry.
- c) Types of Land.
- d) Trade routes.

Total No. of Questions : 5]

P3419

[5105]-2003

M.A. (Semester - II)

HISTORY

Socio-Economic History of the Marathas

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठ्यांच्या सामाजिक व आर्थिक इतिहासाच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या, परकीय साधनांचे टिकात्मक परीक्षण करा.

ब) “ग्रामीण प्रशासन पध्दतीमध्ये पाटील हा मुख्य कणा होता” स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठा राज्यात सामाजिक स्तरीकरणाचे एक साधन म्हणून जाती व्यवस्थेचा आढावा घ्या.

ब) मराठेकालीन प्राथमिक व उच्च शिक्षणाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) 17 व्या व 18 व्या शतकातील महाराष्ट्राच्या सामाजिक जीवनातील कुटुंब व विवाहसंस्था यांचे महत्व विशद करा.

ब) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील वस्त्रोद्योग व चर्मोद्योगाच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) मराठेकालीन यात्रा व उत्सव यांचे सांस्कृतिक महत्व सांगा.

ब) 18 व्या शतकातील जमीन महसूल गोळा करण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) फॅक्टरी रेकार्ड

ब) धातूकाम उद्योग

क) जमीनीचे प्रकार

ड) व्यापारी मार्ग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3420

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2004

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

Marathas in 17th & 18th Century Power Politics
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 7)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the bases of Maratha Political Power in 17th Century.
- b) Explain the concept of Maharashtra Dharma.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the achievements of Maratha confederacy.
- b) Discuss the Maratha Expansion in Bundel Khand.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the role played by Damaji Gaikwad in the establishment of Maratha Power in Gujarat.
- b) Discuss the Maratha expansion in Rajasthan.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is meant by Antarveda? State its significance in 18th century power politics.
- b) Write detail information on Maratha colonial state.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Saranjamdari system
- b) Maratha power in Orissa
- c) Battle of Bhopal
- d) Chimaji appa

Total No. of Questions : 5]

P3420

[5105]-2004

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

Marathas in 17th & 18th Century Power Politics
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 7)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) 17 व्या शतकातील मराठ्यांच्या राजकीय अधिसत्तेच्या आधारभूत घटकांची चर्चा करा.

ब) 'महाराष्ट्र धर्म' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) मराठा मंडळाच्या कामगिरीची चर्चा करा.

ब) बुंदेलखंडातील मराठ्यांचा सत्ता विस्ताराची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) गुजरातमध्ये मराठा सत्ता प्रस्थापित करण्यामध्ये दमाजी गायकवाड यांनी पार पाडलेल्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

ब) राजस्थानातील मराठ्यांच्या सत्ताविस्ताराची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) अंतर्वेद याचा अर्थ सांगा. 18व्या शतकातील सत्ता राजकारणातील त्याचे महत्व सांगा.

ब) मराठा वसाहतीचे राज्य यावर सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिप लिहा. [10]

अ) सरंजामदारी पध्दत

ब) ओरीसातील मराठा राजवट

क) भोपाळची लढाई

ड) चिमाजी अप्पा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3421

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2005

M.A. (Semester - II)

HISTORY

Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - VIII)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the socio-economic ideology of Dr. Babasaheb Ambedkar.
- b) Give an account of the Kalaram Mandir Satyagraha and discuss its significance in the Dalit Movement.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the role of Dr. Babasaheb Ambedkar in strengthening the position of Dalits through the Indian constitution.
- b) Explain the Background of Poona Pact and write the provision of Poona Pact.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give detailed information about Mahad Satyagraha.
- b) Explain the views of Dr. Babasheb Ambedkar on the Hindu Code Bill.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Which factors led to Dr. Babasaheb Ambedkar's great conversion to Buddhism?
- b) Examine in brief the nature of post-Ambedkar Dalit Movement.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) MUK NAYAK
- b) Constitutional provisions for Lower castes
- c) Dalit Autobiographics
- d) Simon Commission

Total No. of Questions : 5]

P3421

[5105]-2005

M.A. (Semester - II)

HISTORY

Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक - आर्थिक विचारांची चर्चा करा.
ब) काळाराम मंदिर सत्याग्रहाचा वृत्तांत द्या. दलित चळवळीतील त्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी भारतीय राज्यघटनेद्वारे दलितांची स्थिती बळकट करण्यासाठी पार पाडलेल्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
ब) पुणे कराराची पार्श्वभूमी विशद करून त्यातील तरतूदी लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) महाडच्या सत्याग्रहाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
ब) हिंदू कोड बिलाबाबत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा दृष्टीकोण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या बौद्धधर्म प्रवेशास कोणते घटक कारणीभूत ठरले?

ब) आंबेडकरोत्तर दलित चळवळीच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. [10]

अ) मूकनायक.

ब) मागास जातीसाठी असलेल्या घटनात्मक तरतूदी.

क) दलित आत्मकथने.

ड) सायमन कमिशन.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3422

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2006
M.A. (Part - I) (Semester - II)
HISTORY
Economic History of Medieval India
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - IX)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of agrarian relation under the Delhi sultanate.
- b) State the salient features of Zamindari System under the Mughals.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the various inter trade routes of the Mughal period.
- b) Explain in detail the currency system of Mughal period.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give an outline of the growth of industries under sultanate.
- b) Explain the significance of saltpeter Industry in medieval India.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give an account of the development of Textile industry under the Mughal period.
- b) Explain the features of tax-system in the region of sultanate period.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Dadani
- b) Impact of Europeans on trade
- c) Khud Kashta
- d) Urbanisation

Total No. of Questions : 5]

P3422

[5105]-2006

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

Economic History of Medieval India

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) दिल्ली सुलतानशाही काळातील शेतकी संबंधाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) मुघल कालीन जमिनदारी व्यवस्थेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) मुघल कालखंडातील अंतर्गत व्यापारी मार्गाचे परीक्षण करा.

ब) मुघल कालखंडातील चलन व्यवस्थेची सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) सुलतानशाहीच्या काळातील उद्योगधंद्यांच्या विकासाचा आढावा घ्या.

ब) मध्ययुगीन भारतातील सोरा उद्योगाचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा. [10]

अ) मुघल काळातील कापड उद्योगाच्या विकासाचा वृत्तांत द्या.

ब) सुलतान कालीन कर प्रणालीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिप लिहा. [10]

अ) दादणी

ब) युरोपियनचा व्यापारावरील प्रभाव

क) खुद काश्त

ड) शहरीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3423

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2007

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

Peasant Movements in India (Medieval and Modern)

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - X)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine Mao-Tse-Tung's view on peasantry expressed in the Human Thesis.
- b) Explain the nature of stratification of peasantry in Medieval India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss Daniel Thorner's classification of Indian Peasantry.
- b) Bring out the characteristic features of Peasantry in Medieval India.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the circumstances leading to the Mopla Revolts of 1919 - 1920.
- b) What is your opinion are the main causes for Peasant Revolts in British India.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Evaluate the impact of the Gandhian method on Peasant movements with special reference to Bardoli Satyagraha.
- b) The influence of the leftist Ideology changed the nature of Peasant movements in India comment.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Upari and Mirasi
- b) Varli movement 1945 - 46
- c) Santhal movement
- d) All India Kisan Sabha

Total No. of Questions : 5]

P3423

[5105]-2007

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

Peasant Movements in India (Medieval and Modern)

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नाचे गुण समान आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) माओ-त्से-तुंग याचे हुनान प्रबंध मधील शेतकरी वर्गाविषयीच्या मताचे परीक्षण करा.
ब) मध्ययुगीन भारतातील शेतकरी वर्गाच्या स्तरीकरणाचे स्वरूप विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) डॅनियल थॉर्नरचे भारतीय शेतकऱ्यांच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा.
ब) मध्ययुगीन भारतीय शेतकऱ्यांच्या चळवळीच्या वैशिष्ट्यावर प्रकाश टाका.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 1919 - 20 च्या मोफल्याच्या उठावाचे परीक्षण करा.
ब) ब्रिटिश भारतातील शेतकरी वर्गाच्या उठावातील मुख्य कारणविषयी आपले मत काय आहे.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) शेतकऱ्यांच्या चळवळीवरील गांधीजींच्या कार्यपध्दतीच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा. विशेष संदर्भात बाडोली सत्याग्रह.
- ब) भारतातील डाव्या विचार सरणीचा शेतकरी चळवळीवर कोणता प्रभाव आहे? भाष्य करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. [10]

- अ) वारली चळवळ 1945 - 46
- ब) संथाल चळवळ
- क) अँग्रीरियन लिग ऑफ बँगाल
- ड) ऑल इंडिया किसान सभा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3424

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2008

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - XI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the salient features of architecture under Chandela period.
- b) Write a detailed note on Western Indian Manuscript Painting.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give some examples of Chola architecture and explain their characteristics.
- b) Explain the features of Kerala art and architecture.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Describe the salient features of Delhi sultanate architecture.
- b) Explain the evolution and salient features of Bengal School of art.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Explain the feature of Agra art and architecture.
- b) Write a detailed note on Mughal Painting.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Chola architecture
- b) Pahari Painting
- c) Rajasthani Paintings
- d) Bijapur architecture

Total No. of Questions : 5]

P3424

[5105]-2008

M.A. (Part - I) (Semester - II)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - XI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) चंदेलेच्या काळातील स्थापत्याची वैशिष्ट्ये लिहा.

ब) पश्चिम भारतीयांची हस्तकला व चित्रकलेची सविस्तर माहिती लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) चोल स्थापत्यांची उदाहरणे देऊन स्थापत्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) केरळ कला आणि स्थापत्याच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) दिल्ली स्थापत्याच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

ब) बंगाल स्कुल ऑफ आर्ट चा विकास व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

अ) आग्रा कला व स्थापत्याची ठळक वैशिष्ट्ये सांगून वर्णन करा.

ब) मोगल चित्रकला या विषयी सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. [10]

अ) चोलांचे स्थापत्य

ब) पहाडी चित्रकला

क) राजस्थानी चित्रकला

ड) विजापूर स्थापत्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3425

[Total No. of Pages : 4

[5105]-2009
M.A. (Part -I) (Semester -II)
HISTORY
History of Science and Technology in India
(2013 Pattern) (OPTIONAL Paper -12)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Write a detail note on Town planning in Indus civilization.
- b) Review the status of science and Technology in Ancient India.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Examine in detail science and Technology in Medieval India.
- b) Write in detail impact of western science and Technology on Indian Science.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Explain the contribution of Aryabhat in the development of science in Ancient India.
- b) Assess the contribution of medieval India in the field of Agriculture.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Evaluate the contribution of Sawai Jaysing in the development of science in India.
- b) Explain in detail Atomic Research in Independent India.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Sushruta
- b) Aryabhat
- c) Varahmihier
- d) Scientific Institutions

Total No. of Questions : 5]

P3425

[5105]-2009

M.A. (Part -I) (Semester -II)

HISTORY

History of Science and Technology in India

(2013 Pattern) (OPTIONAL Paper -12)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) सिंधु संस्कृती मधील नगररचना यावर सविस्तर टिप लिहा.
ब) प्राचीन भारतातील विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) मध्ययुगीन भारतातील विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे सविस्तर परीक्षण करा.
ब) भारतीय विज्ञानावरील पाश्चात्य विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा असलेला प्रभाव सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) प्राचीन भारतातील विज्ञानाच्या विकासात आर्यभट्ट यांचे योगदान स्पष्ट करा.
ब) मध्ययुगीन भारताचे शेतीक्षेत्रातील योगदानाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) सवाई जयसिंग यांचे भारतातील विज्ञानाच्या विकासातील योगदानाचे मूल्यमापन करा.
ब) स्वतंत्र भारतातील आण्विक संशोधनाचे सविस्तर विवेचन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा.

[10]

- अ) सुश्रुत
- ब) आर्यभट्ट
- क) वराहमिहीर
- ड) वैज्ञानिक संस्था

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3426

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3001
M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY (Core Paper -07)
Ancient and Medieval Civilization of the World
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the contribution of Science in Ancient China civilization.
- b) Trace the government system in ancient India with special reference to the vedic literature.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Examine the religious beliefs and practices of the Greece civilization.
- b) Review Art and Architecture during the Roman civilization.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the salient features of Arabian civilization.
- b) Write the political nature of feudal system in Europe.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of dark ages in medieval west.
- b) Discuss the causes for the struggle between the Church and State.

Q5) Write short notes on any two of the following questions in 100 words. **[10]**

- a) Define 'Civilization'.
- b) Hieroglyphic script of Egypt.
- c) Indo-Roman Trade.
- d) Nation-States.

Total No. of Questions : 5]

P3426

[5105]-3001

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY (Core Paper -07)

Ancient and Medieval Civilization of the World

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्राचीन चीनी संस्कृतीच्या विज्ञानामधील योगदानाची चर्चा करा.
ब) वैदिक साहित्याच्या विशेष संदर्भात प्राचीन भारतातील शासनपद्धतीचा मागोवा घ्या.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) ग्रीस संस्कृतीतील धार्मिक आचार-विचारांचे परीक्षण करा.
ब) रोमन संस्कृतिकालीन कला आणि स्थापत्य यांचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अरेबियन संस्कृतीच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) युरोपातील सरंजामशाही व्यवस्थेचे राजकिय स्वरूप लिहा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मध्ययुगीन पाश्चात्य अंधःकार युगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) धर्मसत्ता(चर्च) व राजसत्ता यांच्यातील संघर्षाच्या कारणांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) 'संस्कृती' ची व्याख्या करा
- ब) प्राचीन इजिप्तमधील चित्रलिपी
- क) भारत-रोम व्यापार
- ड) राष्ट्र-राज्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3427

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3002
M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY
Debates In Indian History
(2013 Pattern) (Credit System) (Core Paper No.-8)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of 'Aryan Debates'.
- b) Asses the process of 'Jan to Janpadas'.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the various opinion about the decline of Mauryan State.
- b) Take the review of the 'Vijayanagara State as a segmentary state.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of Maratha confederacy.
- b) Examine the socio-economic problems of Urbanisation in India.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is Feudalism? Explain the feudalism debates in Indian History.
- b) Explain the philosophical foundation of orientalism.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following.

[10]

- a) Mahajanpadas
- b) Nature of Gupta Kingship
- c) Theocratic State
- d) Dark age

Total No. of Questions : 5]

P3427

[5105]-3002

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY

Debates In Indian History

(2013 Pattern) (Credit System) (Core Paper No.-8)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांचे समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) आर्यासंबंधीच्या वादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) 'जन ते जनपद' या प्रक्रियेचे मूल्यांकन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) मौर्य साम्राज्याच्या ज्हासा विषयीच्या विविध मतप्रवाहांची चर्चा करा.
ब) 'विजयनगर राज्य हे विभाजित राज्य होते' याचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) मराठा मंडळाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) भारतातील शहरीकरणाच्या सामाजिक आर्थिक समस्यांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) सामंतशाही म्हणजे काय? भारतीय इतिहासातील सामंतशाही विषयक विवाद स्पष्ट करा.
ब) पौवात्यवादाची तात्वीक बैठक स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) महाजनपदे
- ब) गुप्त राजपदाचे स्वरूप
- क) ईश्वरसत्ताक राज्य
- ड) अंधार युग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3443

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

HISTORY

HS - 9 : Economic History of Modern India

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What do you know about the free trade phase?
- b) Explain about the Ryotwari system and its impact on Indian farmers.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss about the commercialization of agriculture by British from 19th century.
- b) What is your opinion about the De-industrialization policy of British was responsible for the decline of Indian industries?

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss about the development of coal Industry in India from 1820.
- b) State the nature of foringn trade of India during 1918 to 1939.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words.

[10]

- a) Explain the fiscal system of british in India.
- b) Review the role played by reserve Bank of India in the Banking system of India.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words. **[10]**

- a) Agriculture Reforms of lord curzon.
- b) Sir John shore.
- c) Bangal Tea Association
- d) Cottan industries

Total No. of Questions : 5]

P3443

5105]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

HISTORY

HS - 9 : Economic History of Modern India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) खुल्या व्यापार अवस्थेविषयी आपणास काय माहिती आहे?
ब) रयतवारी पध्दत स्पष्ट करा व तिचे भारतीय शेतकऱ्यांवरील परिणाम सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 19 व्या शतकापासून ब्रिटिशांनी केलेल्या शेतीच्या व्यापारीकरणाविषयी चर्चा करा.
ब) भारतीय उद्योगांच्या ज्हासास ब्रिटिशांचे अनुद्योगिकरण धोरण कारणीभूत होते या विषयी मत आपले काय आहे?

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 1820 पासून भारतातील कोळसा उद्योगाच्या विकासाविषयी चर्चा करा.
ब) 1918 ते 1939 या काळातील भारताच्या परराष्ट्रीय व्यापाराचे स्वरूप सांगा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
- अ) भारतातील ब्रिटिशांची वित्तीय व्यवस्था स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील बँकींग पध्दतीतील रिझर्व बँक ऑफ इंडिया या बँकेच्या भूमिकेचा आढावा घ्या.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दात लिहा. [10]
- अ) लॉर्ड कर्झनच्या शेती विषयक सुधारणा
- ब) सर जॉन शोअर
- क) बंगाल चहा संघटना
- ड) कापड उद्योग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3428

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3004
M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY (Optional Paper-13)
Maharashtra In The 19th Century
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions are equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the social relevance of Bhakti movement in medieval Maharashtra.
- b) State the causes and consequences of the rise of Bureaucracy.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the impact of Liberalism in 19th century Maharashtra.
- b) Review the contribution of 'Satyashodhak Samaj' in social awareness.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the salient features of working class movement in Maharashtra.
- b) Explain the nature and importance of cultural nationalism Maharashtra.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Analyse the role of Bombay Association in creating national consciousness.
- b) What is meant by Industrilizaion _____ explain its merits and demerits.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 100 words each.

[10]

- a) Historical importance of Swarajya
- b) Ryotwari system
- c) Nature of Non-Brahman Movement
- d) Ganesh Vasudev Joshi

Total No. of Questions : 5]

P3428

[5105]-3004

**M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY (Optional Paper-13)
Maharashtra In The 19th Century
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 300 शब्दात उत्तर लिहा. [10]
अ) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील भक्ती चळवळीचा सामाजिक आशय स्पष्ट करा.
ब) नोकरशाहीच्या उदयाची कारणे व परिणाम सांगा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्रावरील उदारमतवादाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
ब) सामाजिक जागृती मधील सत्यशोधक समाजाच्या योगदानाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) महाराष्ट्रातील कष्टकरीवर्गाच्या चळवळीच्या ठळक वैशिष्ट्याची चर्चा करा.
ब) महाराष्ट्रातील 'सांस्कृतिक राष्ट्रवादाचे' स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) राष्ट्रीय जागृतीमधील बॉम्बेअसोसिएशनच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
ब) औद्योगिकरण म्हणजे काय? त्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) स्वराज्याचे ऐतिहासिक महत्व
- ब) रयतवारी पद्धती
- क) ब्राह्मणेत्तर चळवळीचे स्वरूप
- ड) गणेश वासूदेव जोशी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3429

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3005

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY (Optional Paper-14)

British Administrative Policies in India (1765-1892)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) State the causes for passing the Regulating Act of 1773.
- b) Evaluate of Pitt's India Act.

Q2) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of charter Act 1833.
- b) Write the social reform of lord William Bentink.

Q3) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) State the Administrative reforms of Warren Hastings.
- b) Write demerits of permanent settlement.

Q4) Attempt any one of the following question in 300 words. **[10]**

- a) Explain 'Doctrine of Laps' of lord Dalhousie.
- b) Examine the famine policy of lord Curzon.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Dyarchy
- b) Ryatwari system
- c) Commercialization of Agriculture
- d) Significance of Queen's proclamation

Total No. of Questions : 5]

P3429

[5105]-3005

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY (Optional Paper -14)

British Administrative Policies in India (1765-1892)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 1773 चा नियंत्रण कायदा मंजूर करण्यामागची कारणे सांगा.
ब) पिट इंडिया कायद्याचे परिक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 1833 च्या चार्टर अॅक्टचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) लॉर्ड विल्यम बेंटिक च्या सामाजिक सुधारणा लिहा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वॉरन हेस्टिंगच्या प्रशासकीय सुधारणा सांगा.
ब) कायमधारा पद्धतीचे दोष स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लॉर्ड डलहौसीचे 'खालसा धोरण' स्पष्ट करा.
ब) लॉर्ड कर्झनच्या दुष्काळविषयक धोरणाचे परिक्षण करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) द्विदल राज्य पद्धती
- ब) रयतवारी पद्धत
- क) शेतीचे व्यापारीकरण
- ड) राणीच्या जाहिरणाम्याचे महत्व

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3430

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3006

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY

**HS-15: Gender and Indian History
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper-15)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is 'Gender'? Discuss the views of Gender Historiography.
- b) Review the information of Brahmanical patriarchy.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the Feminist approach of Uma Chakravarti.
- b) Examine the liberal feminist approach.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is 'Radical Feminism'? Review the feminist writings in Radical Ideology.
- b) Write the information of Feminist approach in Indian Philosophy.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the religion and position of women in India.
- b) Assess the changing policy about women in Modern India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) Feminism and patriarchy
- b) Gerda Lerner
- c) Position of Worker's Women
- d) Tarabai Shinde

Total No. of Questions : 5]

P3430

[5105]-3006

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY

HS-15: Gender and Indian History
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper-15)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 'लिंगभाव' म्हणजे काय? ते सांगून लिंगभाव इतिहास लेखना संबंधी चर्चा करा.
ब) 'ब्राह्मणी पितृसत्ता' विषयीच्या माहितीचा आढावा द्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) उमा चक्रवर्ती यांचा स्त्रीवादी दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
ब) उदारमतवादी स्त्रीवादी दृष्टिकोणाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 'जहाल स्त्रीवाद' म्हणजे काय? ते सांगून जहाल विचारप्रवाहातील स्त्रीवादी लेखनाचा आढावा द्या.
ब) भारतीय तत्वज्ञानातील स्त्रीविषयक विचारांची माहिती लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतातील धर्म आणि स्त्रियांची स्थिती याविषयी चर्चा करा.
ब) आधुनिक भारतातील स्त्रीविषयक बदलत्या धोरणाचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा.

[10]

- अ) स्त्रीवाद आणि पितृसत्ता
- ब) ग्रेडा लर्नर
- क) कामगार स्त्रियांची स्थिती
- ड) ताराबाई शिंदे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3431

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3007
M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY
East Asia: China, 1900-2000
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper -16)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the significance of 'Boxer rebellion' in Chinese History.
- b) Analyse the work of Chaing-Kai Sheik in Chinas Politics.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the main Features of the Hunan Thesis.
- b) State the effect of cultural revolution.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the significance of 'Hundred Flowers Movement' in China.
- b) Discuss the modernisation of China in the field of Agriculture.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Describe the relations between China and the USSR between 1949 to 1970.
- b) State the Salient feature of Military system in Modern China.

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words each. **[10]**

- a) Yuan-Shi-Kai
- b) Significance of May Fourth Movement
- c) Kuomintang-communist collaboration
- d) China-America Treaty, 1998

Total No. of Questions : 5]

P3431

[5105]-3007

M.A. (Part -II) (Semester -III)

HISTORY

East Asia: China, 1900-2000

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper -16)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) चीनच्या इतिहासातील बॉक्सर उठावाचे महत्व सांगा.
ब) चीनच्या राजकारणातील चांग-कै-शेकच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) हुनान प्रबंधाची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) सांस्कृतिक क्रांतीचे परीणाम सांगा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) चीनमधील 'शंभर फुले मोहिमेचे' महत्व स्पष्ट करा.
ब) कृषी क्षेत्रातील चीनच्या आधुनिकीकरणाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) 1949 ते 1970 मधील चीन व रशियाचे संबंधाचे वर्णन करा.
ब) आधुनिक चीनमधील लष्कर व्यवस्थेची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दात टिपा लिहा.

[10]

- अ) युआन शिकाई
- ब) 4 मे चळवळीचे महत्व
- क) कोमिंगटांग-कम्युनिस्ट सहकार्य
- ड) चीन-अमेरिका करार, 1998

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3432

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3008
M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY (Optional) (Paper -XVII)
HS-17: Archival Studies
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the classification of Daptar peshwas documents.
- b) Take the review of 'Military Archives'.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is meant by Museum? Explain its characteristics.
- b) Exmine the development of European Archives.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the structure of stone inscriptions.
- b) Give an account of the V.K. Rajwade Itihas Sansodhan Mandal, Dhule.

Q4) Attempt any two of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the role of photographs and Maps for Historical studies.
- b) How to make of microfilm and microfiche of the preserve of Documents?

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words.

[10]

- a) Inam documents
- b) Government library
- c) Mughal coins
- d) Data base

Total No. of Questions : 5]

P3432

[5105]-3008

**M.A. (Part -II) (Semester -III)
HISTORY (Optional) (Paper -XVII)
HS-17: Archival Studies
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) पेशवेदप्तरातील कागदपत्रांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
ब) लष्करी अभिलेखागाराचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 2) खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) संग्रहालय म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) यूरोपियन अभिलेखागाराच्या विकासाचे परिक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) शिलालेखाच्या रचने विषयीची चर्चा करा.
ब) वि.का. राजवाडे इतिहास संशोधन मंडळ धुळे याचा वृत्तांत लिहा.
- प्रश्न 4) खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) इतिहासाच्या अभ्यासासाठी छायाचित्रे व नकाशे यांची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) लघुफिल्म व सुक्ष्मलघुफिल्म यांच्या सहाय्याने कागदपत्रे कशाप्रकारे संरक्षित करतात ?

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) इनाम कागदपत्रे
- ब) सरकारी ग्रंथालय
- क) मुघल नाणी
- ड) सांख्यिकीय कोष

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3433

[Total No. of Pages : 4

[5105]-3009

M.A. (Part -II) (Semester -III) (Credit System)

HISTORY (Optional) (Paper -XVIII)

HS-18 Maritime History of India (800AD To 1800 AD)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. [10]

- a) Describe the Historiography of maritime studies with special reference to the works of Ashin Das Gupta.
- b) Take the review of the trade route between west cost of India and south Africa.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. [10]

- a) Explain the diplomacy policy about the maritime between the chola and Srivijaya.
- b) State the importance of trade route between the India and Persian.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. [10]

- a) Give an account of the king zamorian role about control over the sea.
- b) Explain the causes between the conflict of portuguese and Dutch.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. [10]

- a) Take the review of the work chola king Rajendra-I control over the sea.
- b) Explain the policy of Maratha Power control over the sea.

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following short notes in 100 words.

[10]

- a) Importance of Maritime studies
- b) Advantages of Rome maritime connection
- c) East coast of India
- d) Maritime Maps

Total No. of Questions : 5]

P3433

[5105]-3009

M.A. (Part -II) (Semester -III) (Credit System)

HISTORY (Optional) (Paper -XVIII)

HS-18 Maritime History of India (800AD To 1800 AD)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) असीन दास गुप्ता यांच्या सागरी वाहतूक इतिहासलेखन शास्त्र विशेष अभ्यास संदर्भातील कार्याचे वर्णन करा.
ब) भारताची पश्चिम किनारपट्टी आणि दक्षिण अफ्रिका यांच्यामधील व्यापारी मार्गाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) चोल राजे आणि श्रीविजय यांच्यामधील सागराबाबतचे राजकीय धोरण स्पष्ट करा.
ब) भारत आणि पार्शिया यांच्यातील व्यापारी मार्गाचे महत्व सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सागरावरील वर्चस्वासाठी राजा झामोरीयन यांच्या भूमिकेचा वृत्तांत द्या.
ब) पोर्तुगिज आणि डच यांच्यातील संघर्षाची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सागरावरील नियंत्रणासाठी चोल राजा राजेंद्र पहिला याच्या कार्याचा आढावा घ्या.
ब) सागरावरील वर्चस्वासाठी मराठा सत्तेचे धोरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) सागरी अभ्यासाचे महत्व
- ब) रोम देशाशी सागरी संबंधाचे फायदे
- क) भारताची पूर्व सागरी किनारपट्टी
- ड) सागरी वाहतूक नकाशे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3434

[Total No. of Pages : 4

[5105]-4001

M.A. (Part -II) (Semester -IV)

HISTORY

History of Modern India [1857-1971]

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Which role played by Vasudeo Balawant Fadake in the revolutionary movement?
- b) Explain the role played by Swatantryavir Vinayak Damodar Savarkar in London for the revolutionary movement.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Review the peasant movement of Champarnya and Darbhanga in 1866 to 1868.
- b) Explain the work of 'Madras Labour union' founded in 1918.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Evaluate the Non-cooperation movement.
- b) Review the merger of Junagad in India.

Q4) Attempt any two of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the features of Mixed Economy.
- b) Give an account war of 1965 between India and Pakistan.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each. **[10]**

- a) Indian Nationalism
- b) Rise of Farmers result in Aasam (1893-1894)
- c) Strike of Solapur
- d) Bandung conference

Total No. of Questions : 5]

P3434

[5105]-4001

M.A. (Part -II) (Semester -IV)

HISTORY

History of Modern India [1857-1971]

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) क्रांतीकारी चळवळीतील वासुदेव बळवंत फडकेची कोणती भूमिका होती?
ब) क्रांतीकारी चळवळीतील स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांनी लंडनमधील बजावलेली भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) 1866 ते 1868 मधील चंपारण्य व दरभंगा मधील शेतकरी चळवळीचा आढावा घ्या.
ब) 1918 मध्ये स्थापन झालेल्या 'मद्रास लेबर युनियन' चे कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) असहकार चळवळीचे मूल्यमापन करा.
ब) जुनागडच्या भारतातील विलिनीकरणाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मिश्र अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) भारत व पाकिस्तान मधील 1965 च्या युद्धाचा वृतांत लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) भारतीय राष्ट्रवाद
- ब) 1893-1894 आसाम मधील शेतकऱ्यांचा उठाव
- क) सोलापूरचा हरताळ
- ड) बांडुग परिषद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3435

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 11 : Intellectual History of the Modern West

(Pattern-2013) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the meaning of Renaissance. Write its causes.
- b) Explain the concept Reformation. Explain its contribution to the Intellectual history of Modernwest.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the Newtonian Revolution.
- b) Explain the Darwin's theory of Evaluation. How did this theory affect the thinking of people.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Mention the Salient features of Enlightenment.
- b) Explain the Totalitarianism, Give its impact.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the philosophical background of Democracy and Nationalism.
- b) Explain the concept 'Liberalism'. What impact was done of Liberalism on the educated class in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words :

[10]

- a) Scholasticism.
- b) Galilio
- c) Scientific Socialism
- d) Existentialism

Total No. of Questions : 5]

P3435

[5105] - 4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 11 : Intellectual History of the Modern West

(Pattern-2013) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
- अ) विदयेच्या प्रबोधनाचा अर्थ स्पष्ट करा. त्याची कारणे लिहा.
- ब) धर्म सुधारणा या संकल्पनेचा अर्थ सांगा आधुनिक पाश्चात्य वैचारिक इतिहासातील त्याचे योगदान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) न्युटोनियन क्रांती स्पष्ट करा.
- ब) डार्विनचा उक्रांतीवादाचा सिध्दांत स्पष्ट करा. ह्या सिध्दांतांचा लोकांच्या विचारांवर कसा प्रभाव पडला.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) बुध्दीप्रामाण्यवादाची ब्लक वैशिष्ट्ये नमूद करा.
- ब) सर्वकषवाद स्पष्ट करा. त्याचे परिणाम द्या.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) लोकशाही आणि राष्ट्रवाद यांची तात्वीक पार्श्वभूमी सांगा.
- ब) उदारमतवाद ही संकल्पना विशद करा. भारतातील सुशिक्षित वर्गावर उदारमतवादाचा काय प्रभाव पडला?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टीपा लिहा.

[10]

अ) मध्ययुगीन ज्ञानवाद (पांडित्यवाद)

ब) गैलिलिओ

क) शास्त्रीय समाजवाद

ड) आस्तीत्ववाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3436

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Core Paper No. 12 : World After World War-II (1945-2000)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) What is meant by cold war? Take a review its origin.
- b) Examine the cuban crisis.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of the Non. Aligned movement.
- b) Mention the role of SEATO as Military Alliances.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give an account of the Arab -israel conflicts.
- b) Explain the nature of Vietnam war.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the importance of reunification of Germany.
- b) Explain the Sailent features of European Union.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

- a) Colombo Summit 1976
- b) Palestine Liberation Organization (PLO).
- c) Concept of Glasnost.
- d) Globalisation.

Total No. of Questions : 5]

P3436

[5105] - 4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Core Paper No. 12 : World After World War-II (1945-2000)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शीतयुद्ध म्हणजे काय? त्याच्या उदयाचा आढावा घ्या.
- ब) क्युबा पेच प्रसंगाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) आलिप्ततावादी चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) लष्करी करार गट म्हणून सिएटोची (SEATO) भूमिका नमूद करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) अरब-इस्त्राईल संघर्षाचा वृत्तांत द्या.
- ब) व्हिएतनाम युद्धाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) जर्मनीच्या पुनर्रंकीकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) युरोपीयन युनियनची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) कोलंबो शिखर परिषद 1976
- ब) पॅलेस्टाईन मुक्ती संघटना (PLO)
- क) ग्लास्तनोस्त संकल्पना
- ड) जागतिकीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3437

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4004

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

History of Maharashtra in the 20th Century

(Opt. Paper 19) (2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the ideology of extremists in Maharashtra.
- b) Discuss the contribution of the Non-Brahmin movement. For the establishment of equality.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Critically examine the development of Dalit movement in the 20th Century Maharashtra.
- b) Explain the effects of Industrialization and Urbanization on Maharashtra.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give an account of development in Cotton industry in 20th Century Maharashtra.
- b) State the Workers movement in Maharashtra and its impact on Social life.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the Salient features of 'Nagpur Pact'.
- b) Discuss in detail the Social Problems of women in Maharashtra.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words : **[10]**

- a) Depressed classes mission.
- b) Significance of Sugar industry.
- c) Define the term 'Tribals'.
- d) Swami Ramanand Tirtha.

Total No. of Questions : 5]

P3437

[5105] - 4004

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

History of Maharashtra in the 20th Century
(Opt. Paper 19) (2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
अ) महाराष्ट्रातील जहालवादयांची विचारसरणी स्पष्ट करा.
ब) समतेच्या स्थापनेसाठी ब्राह्मणेतर चळवळीच्या योगदानाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील दलित चळवळीच्या वाटचालीचे टिकात्मक परीक्षण करा.
ब) महाराष्ट्रावरील औद्योगिकरण आणि नागरीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील कापड उद्योगाच्या विकासाचा वृत्तांत द्या.
ब) महाराष्ट्रातील कामगार चळवळ व तिचे समाजजीवनावरील परिणाम सांगा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) नागपूर कराराच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) महाराष्ट्रातील स्त्रियांच्या सामाजिक प्रश्नांची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) डिप्रेसड क्लासेस मिशन.
- ब) साखर उद्योगाचे महत्त्व.
- क) 'आदिवासी' हया संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करा.
- ड) स्वामी रामानंद तीर्थ.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3438

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Socio-Religious Reform Movements in South India
(Optional Paper No. 20) (Pattern-2013) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Write brief. Survey of religious reform movement in 19th Century.
- b) State the salient features of the Social legislation in Mysore.

Q2) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Evaluate the Contribution of Alluri Sitaramajulla in the reform movement.
- b) Describe the caste system in Kerala.

Q3) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State why did. Non-Brahmin movement start in Tamil Nadu.
- b) Discuss the objectives of Veerslingm movement.

Q4) Answer any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) State the Contribution of E.V. Ramaswamy Periyar as a Social reformer.
- b) Write the Consequences of the religious reform in 19th century south India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words each : **[10]**

- a) Self respect movement
- b) Ezhva sabha
- c) Vaikom satyagrah
- d) Annadurai

Total No. of Questions : 5]

P3438

[5105] - 4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Socio-Religious Reform Movements in South India
(Optional Paper No. 20) (Pattern-2013) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) 19 व्या शतकातील धार्मिक सुधारणा चळवळीचा थोडक्यात आढावा लिहा.
- ब) म्हैसूरमधील सामाजिक विधीनियमांची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समाजसुधारणाचळवळीतील अलुरी सीतारामा राजुला यांच्या योगदानाचे मुल्यमापन करा.
- ब) केरळमधील जातीपध्दतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) तामिळनाडूमध्ये 'ब्राम्हणेत्तर चळवळ' का सुरु झाली ते सांगा.
- ब) विरसलिंगम चळवळीच्या उद्दीष्टांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समाजसुधारक म्हणुन इ. व्ही. रामास्वामी पेरियार यांचे योगदान सांगा.
- ब) 19 व्या शतकामधील दक्षिण भारतातील धार्मिक सुधारणांचे परिणाम लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

अ) आत्मसन्मानाची चळवळ

ब) इइवासभा

क) वायकोम सत्याग्रह

ड) आण्णा दुराई

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3439

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Urban History (Optional Paper No. 21)

(Pattern-2013) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the theoretical frameworks of Urban studies.
- b) Examine the importance of Urban Historiography.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Give an account of the Debates in Urban Studies.
- b) Explain the Administrative typologi of cities.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss the main features of Modern cities.
- b) "From 600 Bc. onwards Urbanisation made remarkable head way"
Explain the Statement.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Take a review of designate spaces.
- b) Explain the Case studies of Problem of drainage System.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes.

[10]

- a) Port cities
- b) Dual Cities
- c) Regional Integration
- d) Migrate class in urban society.

Total No. of Questions : 5]

P3439

[5105] - 4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

Urban History (Optional Paper No. 21)

(Pattern-2013) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :-

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शहरी अभ्यासाची सैध्दांतिक रूपरेषा स्पष्ट करा.
- ब) शहरी इतिहास लेखन शास्त्राबाबत महत्वाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शहरी अभ्यासाच्या वादगांचो वृत्तांत द्या.
- ब) शहरांचे प्रशासकीय वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) आधुनिक शहरांच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- ब) “इ.स. पू. 600 पासून पुढे नागरीकरणाने विशेष प्रगती केली” हे विधान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) निर्दिष्ट जागांचा आढावा घ्या.
- ब) सांडपाणी पध्दतीची समस्यांच्या अध्ययनाचे स्पष्टीकरण करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

[10]

अ) बंदरांची शहरे

ब) द्विशहरे

क) प्रादेशिक एकात्मता

ड) शहरी समाजातील स्थलांतरीत वर्ग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3440

[Total No. of Pages : 4

[5105]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

East Asia : Japan (1853-2000) (Optional Paper - 22)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the salient features of feudalism in Japan.
- b) Give an account of the Modernisation of Japan during the Meiji Era.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Analyse the factors responsible for the sino-Japan war (1894-95)
- b) Evaluate the success of the Washington conference.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the causes and effects of Japanese attack on Manchuria.
- b) Explain the role played by General mac Arthar in the reconstruction of Japan.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Discuss Japan's foreign policy after world war II.
- b) Give an information of cultural progress in Japan after the age of war.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Commodore perry
- b) Diet
- c) Twenty one demands of Japan
- d) General Tajo

Total No. of Questions : 5]

P3440

[5105]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

East Asia : Japan (1853-2000) (Optional Paper - 22)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) जपानमधील सरंजामशाहीची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) मेईजी कालखंडात झालेल्या जपानच्या आधुनिकीकरणाचा वृत्तांत द्या.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चीन-जपान युद्धास (1894-95) कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचे विश्लेषण करा.
ब) वॉशिंग्टन परिषदेच्या यशाचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
अ) जपानच्या मांचुरियावरील आक्रमणाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
ब) जपानच्या पुनर्रचनेत जनरल मॅक ऑर्थरने बजावलेल्या भूमिकेचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

अ) दुसऱ्या महायुद्धानंतरच्या जपानच्या परराष्ट्रीय धोरणाची चर्चा करा.

ब) युद्धोत्तर काळातील जपानमधील सांस्कृतिक प्रगतिची माहिती द्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर 100 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) कमोडोर पेरी

ब) डायट

क) जपानच्या 21 मागण्या

ड) जनरल तोजो

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3441

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4008

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 23)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the main factors of environmental study in the History.
- b) Discuss the impact on Historical event of climatical changes in northern India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) How did the effect on Linguistic factors in the study of environmental Historiography.
- b) Explain the Migration system of pastoral society.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the important of Agricultural factors of the social formation in Ancient India.
- b) Give an account of the tribal life in forest area.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the colonial intervention policy on the forest spaces.
- b) Environmental Issues of the independence India. Discuss its factors.

Q5) Write short notes on any two of the following in 100 words. **[10]**

- a) Ecological History
- b) Southern cape of Arabian sea
- c) Problem of ozone zone
- d) Air pollution in Delhi area

Total No. of Questions : 5]

P3441

[5105] - 4008

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 23)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) इतिहासामधील पर्यावरणीय अभ्यासाकरीता असलेले मुख्य घटक स्पष्ट करा.
ब) भारताच्या उत्तरेकडील हवामान बदलांचा ऐतिहासिक घटनावर झालेला परीणाम यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) पर्यावरणीय इतिहासलेखन शास्त्राच्या अभ्यासावर भाषाशास्त्रीय घटकांचा परीणाम कसा होतो.
ब) पशुपालक समाजाचे स्थलांतर पध्दत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) प्राचीन भारतातील सामाजिक बांधणी करीता महत्वाचे कृषीविषयक घटक स्पष्ट करा.
ब) जंगल प्रदेशातील आदिवासी जिवनाचा आढावा घ्या.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
- अ) जंगल भुमीवरील वसाहतवादी हस्तक्षेपाचे धोरण स्पष्ट करा.
- ब) “स्वतंत्र्य भारताचे पर्यावरणीय समस्या” त्यांच्या घटकांची चर्चा करा.

- प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
- अ) पर्यावरणीय इतिहास
- ब) अरबी समुद्राचा दक्षिण किनारा
- क) ओझोन भागाचा प्रश्न
- ड) दिल्ली परिसरातील वायु प्रदुषण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3442

[Total No. of Pages : 4

[5105] - 4009

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 24 : Business History of India

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 24)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Take a review of the sources of Business History.
- b) Write the information of iron and steel industries in colonial India.

Q2) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Describe the social contribution of Tata Industry in Indian society,
- b) Explain the contribution of kirloskar groups in Indian Business History.

Q3) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Write the main merits and demerits of Indian mixed economy.
- b) Discuss the role of Birla groups in Indian Business History.

P.T.O.

Q4) Attempt any one of the following questions in 300 words. **[10]**

- a) Explain the nature of private sector's Industries in Business History of India.
- b) Write an importance of pharma Industry in Business History of India.

Q5) Write the following short notes in 100 words each (any two) **[10]**

- a) Importance of Agency Houses
- b) Kirloskar oil engines
- c) Opium Trade
- d) Automobile Industries

Total No. of Questions : 5]

P3442

[5105] - 4009

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

HISTORY

HS - 24 : Business History of India

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper - 24)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) उद्योजकीय इतिहासाच्या साधनांचा आढावा घ्या.
ब) वासाहतिक भारतातील लोह आणि स्टील उद्योगाची माहिती लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतीय समाजातील टाटा उद्योगाचे सामाजिक योगदान वर्णन करा.
ब) भारतीय उद्योजकीय इतिहासातील किल्लोस्कर समुहाचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) भारतीय मिश्र अर्थव्यवस्थेचे मुख्य गुण आणि दोष लिहा.
ब) भारतीय उद्योजकीय इतिहासातील बिल्गा समुहाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]
- अ) भारताच्या उद्योजकीय इतिहासातील खाजगी क्षेत्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) भारताच्या उद्योजकीय इतिहासातील औषध उद्योगाचे महत्व लिहा.

- प्रश्न 5) खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. [10]
- अ) माध्यम कचेऱ्यांचे महत्व
- ब) किलॉस्कर ऑईल इंजिन्स
- क) अफुचा व्यापार
- ड) वाहन उद्योग

